

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК КВАЛІФІКОВАНОГО РОБІТНИКА

Кривобок Анна Сергіївна,

викладачка кафедри ТНОП та Д

Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти,

м. Біла Церква, loneliness891@gmail.com

Насиченість виробничих процесів інформаційними технологіями, які відбуваються дуже швидкими темпами, розвиток сучасної техніки, вимагають не просто високого, а якісно нового рівня підготовки робітничих кадрів. Тому забезпечення професійної компетенції є головним завданням професійного навчання сучасних робітничих кадрів, їх «універсальність» і конкурентоспроможність на ринку праці, які відповідали б високим запитам роботодавців.

Зростання попиту на робітників високої кваліфікації і компетенції стає глобальним і вимагає постійних пошуків ефективних шляхів оптимізації підходів і методів їхньої професійної підготовки. Незважаючи на те, що шляхи пошуку у різних країнах дещо відрізняються, їх загальною метою є максимальна швидка підготовка фахівців з кваліфікацією широкого профілю, зорієнтованих на конкретні робочі місця. У робітників, і перш за все у молоді, повинна бути сформована кваліфікація, яка б дозволяла успішно конкурувати на ринку праці та задовольняла сучасні вимоги роботодавців. Її параметри сьогодні визначаються такими критеріями:

- кваліфікація робітників має широкий профіль і відповідає вимогам виробничих процесів конкретних технологій у виробництві та сфері послуг;
- кваліфікація підвищується у відповідності з розвитком техніки і технології;
- робітник на реальному робочому місці володіє необхідним комплексом знань у сфері менеджменту, соціальної психології, колективної співпраці тощо;

- робітник готовий до змін та інновацій.

Новітнє суспільство висуває нові вимоги до освіти, однією із яких є підготовка людей, спроможних приймати критичні рішення, знаходити спосіб спілкування в новому оточенні, які достатньо ефективно встановлюють нові стосунки у швидко змінюваній реальності. Активність, самостійність, творчість, здатність адаптуватися до стрімких змін – ці риси особистості стають найважливішими на сучасному етапі розвитку сучасного кваліфікованого робітника в умовах сьогодення. А їх формування потребує реалізації нових підходів до процесу навчання.

Сучасність настійно вимагає перетворювати освітній процес на плідну, творчу, конструктивну, взаємно-зацікавлену взаємодію, синтез навчання й самонавчання, пізнання і діяльності, мотивації та інтересу, освоєння набутого досвіду і продукування нового. В такому розумінні навчання не обмежується віком чи роками, «відбутими» у навчальному закладі, але стає довічною (long-life) життєвою потребою і способом самоздійснення в світі. І роль новітніх технологій навчання – не тільки як інноваційних педагогічних засобів, але і як чинників нової якості начального процесу та подолання стереотипів споживацького ставлення до нього – не варто недооцінювати [1].

Кваліфікований робітник – це робітник, який має освітньо-кваліфікаційний рівень на основі повної або базової загальної середньої освіти, спеціальні навички та знання, має відповідний досвід їх застосування для розв'язання професійних завдань у певному виді економічної діяльності.

Показниками освітньо-кваліфікаційного рівня «кваліфікований робітник» є: обсяг загальноосвітньої підготовки (базова чи повна загальна середня освіта), рівень загальної культури, компетентності та кваліфікації, наявний досвід і навички роботи, професійна адаптованість (Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту») [2].

Вибір професії дуже серйозний і важливий крок для молодшої людини. Як результат свого навчання – вони хочуть бачити себе професіоналами своєї справи. Своє перше безпосереднє знайомство з майбутньою професією здобувачі починають у закладах професійної освіти. Окрім загальноосвітніх предметів, у розкладі з'являються предмети спецдисциплін, окрім учителів є викладачі спецтехнологій та майстри виробничого навчання, а також за винятком теоретичних занять є заняття з виробничого навчання. Саме тут під час навчання майбутній кваліфікований робітник отримує не тільки знання, вміння, навички, але й дістає практичний досвід, отримує професійну кваліфікацію, формує компетентність і стає цілісною, унікальною особистістю [3].

Сучасні підходи до підготовки кваліфікованого робітника базуються на впровадженні компетентнісного підходу, а компетентність випускника стає результатом та тим індикатором його готовності до професійної діяльності й активної ролі в суспільному житті. Метою компетентнісного підходу є формування у кваліфікованих робітників високого рівня професіоналізму (професійні уміння, навички, досвід практичної діяльності, знання технологічних процесів), а також розвиток у них професійно важливих якостей (професійна "Я" – концепція, самостійність, здатність вирішувати відповідально та доводити до кінця почату справу, творчий підхід до професійної діяльності, гнучкість, неординарність мислення, комунікабельність, здатність до навчання і неперервного підвищення кваліфікації). Компетентнісний підхід розглядається у контексті орієнтації освітньої практики на розвиток такої інтегральної якості особистості, яка характеризується здатністю і готовністю тих, хто навчається, вирішувати проблеми, що виникають в актуальних для них життєвих ситуаціях.

Перспективним шляхом формування кваліфікованих фахівців високої професійної компетенції для викладачів та майстрів виробничого навчання – це створення таких умов, за яких учень відчуватиме свою успішність, свої інтелектуальні досягнення, що зробить продуктивним сам процес набуття

знань. Головним при цьому є не прагнення дати учням якомога більше інформації, а турбота про глибину та якість набутих ними знань, яку вони зможуть застосувати у професійній діяльності та повсякденному житті [4].

Не менш важливим у підготовці і підвищенні кваліфікації робітників є ключові компетенції, до яких належать навички, необхідні для успішного функціонування у суспільстві, а також для оволодіння професійною освітою і навчанням упродовж життя. До них відносимо також і соціальні компетенції, зокрема: здатність до співробітництва, вияв ініціативи, творчий підхід до професійної діяльності, вміння сприймати і передавати інформацію, користування засобами зв'язку, поважати працю інших тощо.

Отже, провідною ідеєю сучасного навчання є самовдосконалення, самореалізація творчої особистості, що потребує створення комфортних умов навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність, формує інтелектуальний потенціал; сприяння розвитку природних задатків учнів, їхніх моральних якостей; налаштування учнів на подальшу активну, творчо усвідомлену самодіяльність, що відповідає їхнім духовним потребам, задовольняє їхні прагнення до самореалізації і прояву особистісних якостей. Усе це є ефективним способом комплексного розвитку особистості, виявлення й формування її творчого потенціалу.

Список використаних джерел

1. Капченко Р.Л. Інновації у професійному навчанні – засіб формування робітничих кадрів для матеріально-виробничої сфери.
Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal/natural>
2. Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту».
Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Професійне навчання кваліфікованих робітників в умовах високотехнологічного виробництва: теорія і практика [монографія] / авт. кол.: В. О. Радкевич, В. М. Аніщенко, Н. В. Кулалаєва, Г. І. Лук'яненко, А. М. Михайличенко, В. Є. Скульська ; за наук. ред. В. О. Радкевич. – К.: ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2014. – 251 с.
4. Бахтін М.І. Організаційно-технічні аспекти підготовки сучасних робітничих кадрів: історія і сучасність // [Електронний ресурс] / М.І. Бахтін // Режим доступу: http://www.filosof.com.ua/jornel/M_59/Bahtin.pdf